

Kompletterande stöd

**Bilaga till Hälso- och sjukvårdens arbete med
sjukskrivning och rehabilitering – Nationellt
kunskapsstöd**

Kompletterande stöd

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Innehåll

Kompletterande stöd	4
Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd.....	4
Nationella riktlinjer	4
Rapporter från Socialstyrelsen.....	5
Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården?.....	7
Nationellt kliniskt kunskapsstöd	7
Generisk modell för rehabilitering och delar av försäkringsmedicinskt arbete.....	7
Nationella personcentrerade vårdförlopp (PSV)	8

Kompletterande stöd

Kompletterande stöd är en bilaga till Hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivning och rehabilitering – Nationellt kunskapsstöd. I denna bilaga finns referenser till rapporter, riktlinjer, beslutsstöd med mera som kan användas som stöd i arbetet och som ett komplement till kunskapsstödet.

Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd

Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd (FMB) innehåller rekommendationer för sjukskrivning och rehabilitering för olika typer av sjukdomar och tillstånd. Idag finns följande rubriker:

- **Symtom, prognos, behandling:** diagnos, symtombild och prognos samt vård och behandling – med hänvisning till Socialstyrelsens nationella riktlinjer när det finns sådana.
- **Funktionsnedsättningar** som är vanliga för den aktuella diagnosen.
- **Aktivitetsbegränsningar** som är vanliga för den aktuella diagnosen.
- **Rehabiliteringsinformation:** eventuella (enkla) åtgärder relaterade till arbete som kan underlätta återgång till arbete vid aktuell diagnos: till exempel ett annat sätt att resa till arbetet, anpassning av arbetsuppgifter, arbetstider, ergonomi.
- **Försäkringsmedicinsk information:** en inledande text poängterar att bedömningen av arbetsförmågan ska göras utifrån individens unika förutsättningar och sysselsättning. Sedan beskrivs övriga råd som den sjukskrivande läkaren har nytta av vid den aktuella diagnosen, exempelvis faktorer som kan motivera avsteg från huvudrekommendationerna.
- **Vägledning för sjukskrivning vid vanliga situationer**

➔ **Läs mer:** Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd
<https://roi.socialstyrelsen.se/fmb>

Nationella riktlinjer

Nationella riktlinjer stödjer dem som beslutar om resurser i hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten, vad som är viktigast att satsa på eller avveckla. I de nationella riktlinjerna utvärderas också insatsernas kvalitet. I ett riktlinjepaket ingår rekommendationer, indikatorer, målnivåer

och utvärderingar. Ett viktigt syfte är en god och jämlik vård och omsorg för alla. I dagsläget finns ett tjugotal nationella riktlinjer för olika sjukdomar och tillstånd.

Nationella riktlinjer ger även vägledning om behandlingar och metoder i vård och omsorg. Prioriteringen bygger på nyttan och riskerna med de olika insatserna, enligt forskning och erfarenhet hos experter – den bästa tillgängliga kunskapen. De tillstånd och åtgärder som fått hög rangordning bör man satsa mer resurser på, medan man bör satsa mindre eller inga resurser på de tillstånd och åtgärder som fått låg rangordning.

Det är alltid behandlande personal inom hälso- och sjukvården som ansvarar för att bedöma patientens behov för att säkerställa adekvat behandling.

→ **Läs mer:** Nationella riktlinjer <https://www.socialstyrelsen.se>

Rapporter från Socialstyrelsen

Hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivning och rehabilitering

Hälso- och sjukvårdens arbete med sjukskrivning och rehabilitering. En lägesbeskrivning baserad på enkäter till läkare och regionledning hösten 2022

Artikelnummer 2023-6-8595

En lägesbeskrivning av om hälso- och sjukvårdens försäkringsmedicinska arbete med sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. Socialstyrelsen vill lyfta de delar i processen som inte fungerar optimalt, för att synliggöra områden som behöver förbättras. Resultaten bygger på två enkäter: en till regionledningarna och en till 4 000 läkare som arbetar på vårdcentraler och inom psykiatrin.

Din skyldighet att informera och göra patienten delaktig

Din skyldighet att informera och göra patienten delaktig: handbok för vårdgivare, chefer och personal. Socialstyrelsen 2015.

Artikelnummer 2015-4-10

I handboken ger Socialstyrelsen en samlad beskrivning av lagstiftningen, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt andra regelverk som gäller patienters ställning, möjligheterna till patientinflytande och rätten till självbestämmande, information, delaktighet och kontinuitet. En delaktig

patient kan lättare medverka till att målen med vård och behandling uppnås och att säkerhetsrisker kan förebyggas.

Om fast vårdkontakt och samordnad individuell plan

Om fast vårdkontakt och samordnad individuell plan. Nationell vägledning. Socialstyrelsen 2017

Artikelnummer 2017-10-25

Den här vägledningen beskriver bland annat *varför* en fast vårdkontakt ska utses, *när* det ska göras och *vem* som kan utses till fast vårdkontakt. Fast vårdkontakt är en författningsreglerad funktion för att tillgodose patienters behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården.

Syftet med vägledningen är att underlätta för huvudmännen att upprätta lokala rutiner för funktionen fast vårdkontakt. Det kan i sin tur bidra till att personer med omfattande behov av hälso- och sjukvård i större utsträckning än tidigare erbjuds fast vårdkontakt, samt att det vid behov upprättas en samordnad individuell plan.

Stöd för funktionen och arbetssättet med fast läkarkontakt

Stöd för funktionen och arbetssättet med fast läkarkontakt. Socialstyrelsen, 2021

Artikelnummer 2021-12-7726

Detta stöd syftar till att öka kunskapen om fast läkarkontakt. Det ska bidra till att stödja den pågående utvecklingen med målet att fler patienter i primärvården ska erbjudas fast läkarkontakt.

Stödet kan användas av regioner och vårdcentraler och deras verksamhetschefer som ett kunskapsunderlag till det lokala utvecklingsarbetet, med fokus på kontinuitet för patienter och tydliga rutiner för fast läkarkontakt.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld - Ett utbildningsmaterial för dig som arbetar inom hälso- och sjukvården och tandvården.

Artikelnummer 2021-11-7619

Detta utbildningsmaterial riktar sig främst till personal inom hälso- och sjukvården som kommer i kontakt med vuxna i sitt arbete. Syftet är att ge

kunskap om hur våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck kan yttra sig, vilka konsekvenser det kan få för hälsan och på vilket sätt det kan uppmärksammas.

Materialet är också tänkt att ge personalen stöd i att tillsammans med chefen se över rutiner, arbetssätt och förhållningssätt i mötet med personer som kan ha erfarenhet av våld.

Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården?

Socialstyrelsen har tagit fram ett stöd för några av de arbetsuppgifter i hälso- och sjukvården och tandvården som det ofta uppstår frågor om när det gäller ansvarsfördelning. Vissa arbetsuppgifter är särskilt reglerade och får bara utföras av en viss yrkeskategori. Men de flesta arbetsuppgifter bestämmer verksamhetschefen vem som får utföra, baserat på den enskildes kompetens.

→ **Läs mer:** Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården?
<https://www.socialstyrelsen.se>

Nationellt kliniskt kunskapsstöd

Nationellt kliniskt kunskapsstöd är regionernas gemensamma infrastruktur för att ta fram, kvalitetssäkra, lagra och distribuera kunskapsinnehåll.

Nationellt kliniskt kunskapsstöd ägs av Sveriges regioner, och är en del av Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvård. De nationella rekommendationerna och regionernas tillägg är anpassade för att användas i patientmötet.

→ **Läs mer:** <https://nationelltklinisktkunskapsstod.se>

Generisk modell för rehabilitering och delar av försäkringsmedicinskt arbete

Nationellt programområde inom rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin (NPO) har tagit fram en generisk modell för rehabilitering och delar av försäkringsmedicinskt arbete som beskriver centrala delar i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. Modellen ligger i linje med detta kunskapsstöd. (Socialstyrelsens nationella

kunskapsstöd för hälso- och sjukvårdens försäkringsmedicinska arbete i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen).

→ **Läs mer:** <https://kunskapsstyrningvard.se>

Författningar och annan information om arbete, arbetsmiljö och rehabilitering

Grundläggande bestämmelser om arbetsmiljöns utformning och arbetsgivarens arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet finns i arbetsmiljölagen (1977:1160), AML.

- AFS 2020:5, Arbetsanpassning, Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om arbetsanpassning. <https://www.av.se>
- AFS 2012:2, Belastningsergonomi, Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om belastningsergonomi. <https://www.av.se>
- AFS 2015:4, Organisatorisk och social arbetsmiljö. <https://www.av.se>
- AFS 2001:1, Systematiskt arbetsmiljöarbete. <https://www.av.se>
- Metodstöd ADA+, ArbetsplatsDialog för Arbetsåtergång; planering, uppföljning och stöd. <https://www.umu.se>
- Guide om arbetsförmåga, Företagshälsan 2021 <https://www.foretagshalsor.se>
- Arbetsförmågehuset, Arbetshälsoinstitutet. Arbetsförmåga - Arbetsförmågehuset. 2022. <https://www.ttl.fi>
- Arbetsförmedlingen. Kunskapsmaterialet – fysiska och psykiska krav i olika yrkesgrupper. 2022. <https://arbetsformedlingen.se>

Nationella personcentrerade vårdförlopp (PSV)

Nationellt system för kunskapsstyrning har i dagsläget tagit fram drygt tjugo vårdförlopp för olika sjukdomar och andra tillstånd.

→ **Läs mer:** <https://nationelltklinisktkunskapsstod.se>

Kunskapsguiden

Kunskapsguiden är en webbplats som samlar kunskapsstödande produkter från såväl Socialstyrelsen som andra myndigheter och aktörer. Här hittar du som arbetar inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården stöd och vägledning i form av publikationer, webbutbildningar, poddar, filmer, checklistor och andra kunskapsstödande produkter.

Innehållet på Kunskapsguiden bygger på bästa tillgängliga kunskap från Socialstyrelsen och andra myndigheter och aktörer.

➔ **Läs mer:** <https://kunskapsguiden.se/>